

چگونه مجلات جعلی را شناسایی کنیم

مجلات جعلی (hijacked journals) یا تقلبی (Fake)

پدیده زشت ژورنالهای **جعلی یا تقلبی** به یکی از معضلات جامعه علمی کشور تبدیل شده است. این پدیده که چند سالی از عمر آن می گذرد باعث گمراهی پژوهشگران و دانشجویان شده و روز به روز به کمیت آن نیز افزوده می شود. بی اطلاعی برخی از پژوهشگران و دانشجویان موجب می شود که بازار این نوع مجلات داغ شده و متصدیان آن نیز به سود کلانی می رسند. این مجلات به واسطه ارائه پذیرش های سریع السیر و همچنین دارا بودن ضریب تاثیر پژوهشگران را وسوسه کرده و به دام خود می اندازند. متأسفانه روزانه تماسهای متعددی با موسسه پارس تز ایرانیان گرفته می شود که به دام متصدیان چنین ژورنالهایی افتاده اند و علاوه بر از دست رفتن هزینه های چاپ به دلیل شناخته شدن این مجلات ابروی علمی نیز برای آنها باقی نمانده است..

مجلات جعلی (hijacked journals) یا تقلبی (Fake) چه ژورنالهایی هستند؟

ژورنالهای جعلی ژورنالهایی هستند که به دروغ که نام و نشان علمی مجله ای که عموماً وب سایت ندارد را جعل کرده و با ظاهرسازی دروغین اعم از قراردادن آرشیو مقالات مجله اصلی، درج ISSN مجله اصلی و یا ثبت دامین با نام مجله در پی فریب پژوهشگران و دانشجویان برای سودجویی مالی خود هستند. مجلات جعلی عموماً از اسم مجله معتبری که وب سایتی ندارد سوء استفاده کرده و با طراحی وب سایت و معرفی مجله اصلی به دروغ ادعا می کند که وب سایت اصلی و معتبر می باشد. دقت کنید که افرادی که این وب سایت ها را طراحی می کنند در وب سایت تامپسون رویترز به دنبال مجلاتی می گردند که صاحبان مجله هنوز وب سایتی به اسم مجله ثبت نکرده اند. همین امر فرصتی را فراهم میکند که به سرعت وب سایت جعلی طراحی شده و از مشخصات ژورنال اصلی برای موجه جلوه دادن آن استفاده کنند.

از کجا میتوان به جعلی یا (hijacked) مجله پی برد؟

۱- وب سایت این ژورنالها عموماً به تازگی طراحی می شوند و زمان ثبت دامین مربوط به یک یا دو سال اخیر می شود. شما می توانید با مراجعه به سایت <http://whois.com> به زمان دامین خریداری شده و طراحی آنها پی برد. هرچند ممکن است مواردی باشد که وب سایت اصلی یک مجله معتبر نیز تازه طراحی شده باشد ولی یکی از دلایلی که شما باید به آن شک کنید زمان ثبت دامین آن است.

۲- پوسته ظاهری این مجلات عموماً به صورت تمپلیت های آماده خریداری می شود و یا در غیر این صورت چند گزینه ساده مانند آرشیو، تماس با ما در سایت موجود می باشد. حرف ما این است که وقت زیادی برای این وب سایتها گذاشته نمی شود و صورت ظاهری آنها نشان از طراحی سرسری وب سایت ژورنال دارد.

۳- شما می دانید که اگر مجله ISI یا بوده و یا دارای ضریب تاثیر باشد بنابراین طی سالهای متمادی با ارزیابی و پایش دقیق مقالات خود به این مرحله رسیده است پس بنابراین دارای آرشیو قوی از مقالات خود می باشد. در مجلاتی که جعل می شوند عموماً جاعلان آنها دسترسی به آرشیو مقالات مجله اصلی و معتبر ندارند بنابراین یا آرشیوی تشکیل نمی دهند یا اگر تشکیل بدهند اندک است .

۴- حتماً آرشیو این مجلات را چک کنید و با سرچ عناوین مقالاتی که در وب سایت قرار داده شده است مطمئن شوید که مقالات در جای دیگر چاپ نشده باشند. خیلی جالب است که بدانید چون این افراد به آرشیو مجله اصلی دسترسی ندارند برای گمراه کردن پژوهشگران اقدام به تشکیل آرشیو مقالاتی می کنند که قبلاً در مجلات دیگر چاپ شده است و شما با یک سرچ سریع به آن دسترسی پیدا می کنید.

۵- حتماً عنوان مجله را در گوگل سرچ کنید. می دانید که در بسیاری از وب سایتهای دیگر در مورد مجله مطالبی را درج میکنند. شما ممکن است با این کار به مطالبی برخورد کنید که در وب سایت های انگلیسی به تقلبی بودن آن وب سایت اشاره کرده باشند. یا به صورت ساده اسم ژورنال hijacked+ را در گوگل سرچ کنید اگر آن وب سایت لو رفته باشد حتماً راجع به آن مطالبی را نوشته اند.

۶- اسم ژورنال را به همراه ادیتور اصلی سرچ کنید. در این صورت مطمئن باشید به اسم ادیتور اصلی میرسید وقتی به اسم ادیتور رسیدید به دنبال ایمیل ایشان بگردید. عموماً ادیتورهای ژورنالها اعضای هیئت علمی هستند و ایمیل ژورنالی آنها در وب سایتهای مختلفی درج شده است. ایمیل ژورنالی ادیتور را با ایمیل درج شده در وب سایت های جعلی تطبیق دهید. مسلماً اختلافاتی را می یابید. چرا که یک یور نیم برای اولین و آخرین بار ثبت می شود و امکان جعل دقیق آن وجود ندارد. جاعلان این وب سایت ها عموماً از ایمیلهای آزاد مثل یاهو و جیمیل استفاده می کنند.

۷- دقت کنید ویژگی اصلی مجلات جعلی یا hijacked عدم داوری و مطالبه سریع هزینه های چاپ می باشد. به این نکته دقت کنید مجله ای که ISI و دارای ضریب تاثیر هیچ گاه به مقاله ای بدون کامنتهای داوری پذیرش نمی دهد. بنابراین هر وقت مشاهده کردید که ژورنالی با شرایط خوب تنها یک ایمیل تبریک پذیرش و شماره حساب برای واریز مبلغ داده به آن شک کنید.

۸- وب سایت مجلاتی هستند که موازی با وب سایت اصلی ساخته می شوند و دقیقاً شکل و ظاهر وب سایت ژورنال اصلی را حفظ می کنند تا پژوهشگران را به اشتباه بندازند. به آدرس این وب سایت ها دقت کنید عموماً بسیار شبیه هم هستند و تنها در یک حرف با یکدیگر تفاوت خواهد داشت. برای پی بردن به وب سایت اصلی به سرچ آن مجله در وب سایتهای مختلف پردازید. اکثر وب سایتهای دیگر به ژورنال اصلی و شناخته شده لینک می دهند. در انجام این کار دقت کنید.

۹- این ژورنالهای به شما برای ارسال مقاله ایمیل می دهند چراکه سریعاً باید متقاضیان خود را جذب کنند و تازمانی که به شناخته شدن آنها باقی مانده است سودهای کلانی را به جیب بزنند. شما باید بدانید که مجله ای که معتبر و دارای ضریب تاثیر است برای جذب مقاله به پژوهشگران ایمیل نمی دهد. در واقع ژورنالها معتبر هیچ احتیاجی به دادن ایمیل ندارند. این ۹ مورد به شما کمک می کند تا شناخت کافی از مجلات جعلی و فاقد اعتبار داشته باشید و در صورت نیاز با موسسه تماس بگیرید تا اعتبار آنها را برای شما چک کنیم.

مجلات جعلی (hijacked journals) یا تقلبی (Fake) در نهایت چه می شوند؟

در نهایت این ژورنالهای شناسایی شده و بعد از مدتی بنا به شکایت صاحبان اصلی مجله، وبسایت جعل شده حذف و کلیه هزینه انجام شده از سوی پژوهشگر از بین خواهد رفت و احتمالاً وجهه خوبی از لحاظ علمی به دلیل قرار گرفتن مقاله فرد در ژورنال مربوطه نخواهد داشت. پس بهتر از پذیرش های سریع مقالات خود از مجلات جعلی ذوق زده نشوید و مطمئن باشید اشکالی در روند کاری این نوع ژورنالها وجود دارد و قبل از اقدامات بعدی حتماً ۹ مود اشاره شده در بالا را با دقت بررسی کنید.

به کوشش دکتر آرش قدوسی

برگرفته از سایت wikiresearchtools.com/

رونوشت : معاون پژوهشی جهت استحضار مدیریت پژوهشی

رئیس دانشکده جهت استحضار اساتید دانشکده